

Haritada Kaybolmak • Vladimir Tumanov

Gizemli Haritalar Dizisi 1 • Türkçesi: Mine Kazmaoğlu • Resimleyen: Sadi Güran •

Çocuk Kitaplar • Roman • 200 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6, 7

DOĞA ve EVREN • OKUMA KÜLTÜRÜ • BİLİM ve TEKNOLOJİ • YETENEKLER • LİDERLER

coğrafya • kardeşlik • bilmece • yaşlılık • araştırmak • dayanışma • çalışkanlık • kararlılık • medya • •
bilimsel düşünce • gizem • macera

Oğlunun sorun yaşadığı dersleri sevmesi için kitaplar yazan Vladimir Tumanov, ikinci kitabında coğrafyaya eğiliyor. İki kardeşin başlarına açtıkları dertten kurtulabilmeleri için, harita kullanma becerilerinin gelişmesi gerekiyor. Bilmecelerde ipuçları verilen ülkelerin, dünya haritası ve ansiklopedi kullanılarak bulunmasıyla ilerleyen roman, hem öğrenmeyi eğlenceli kılıyor, hem de coğrafyanın yaşamımızdaki önemini vurguluyor. Eldeki verileri değerlendirerek problem çözmeye yönlendiren kitap, birbirinden ilginç bilmeceler sayesinde harita okumayı geliştirirken, ansiklopedi gibi başvuru kaynaklarından araştırma yapmaya da özendiriyor.

Aileleriyle birlikte uzun süredir yaşadıkları sessiz ve sıkıcı kasabadan büyük kente taşınan Alt Kardeşler Chris ve Francis'in yaşamı, sinemadan dönerken yağmura yakalandıkları bir akşam hiç ummadıkları biçimde değişir. Sığındıkları, tuhaf nesnelere dolu dükkânda izinsiz atıştırdıkları leziz şekerler çocukları hızla yaşlandırmaya başlar. Her gün yaşlanmaya başlayan kardeşlerin tek kurtuluş yolu, bilmecelerde ipuçları verilen ülkeleri, dünya haritası ve ansiklopedi kullanarak bulmaktan geçer. Başlangıçta, kolay görünse de, hem peşlerindeki hırslı muhabir Wrangler'dan kaçmak, hem de yaşlanmanın ağırlaşan koşullarıyla baş etmek haritanın gizini çözmelerini zorlaştırır...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Romanın başında, Alt Kardeşler'in yağmurlu o gün yaptıklarına baktığınızda, karakterleri için ne tür ilk izlenimler ediniyorsunuz? Aralarındaki kardeşlik ilişkisi için neler söylenebilir?
- 2- Sizce kutunun üstünü okumadan şekerleri yedikleri için karşı karşıya kaldıkları ağır bir ceza olarak yorumlanabilir mi? Gerçek yaşamda neler bilinçsizce ya da aşırı tüketildiğinde insana zarar verebilir? Sonuçlarıyla birlikte örnekleyin. Sizin böyle bir deneyiminiz oldu mu?
- 3- Romanda ilk bilmeceye geldiğinizde, bir okur olarak nasıl bir tutum sergilediniz? Kimler, okumaya devam etmeden önce bilmeceyi çözdü, kimler nasılsa çözümü verilir diyerek okumaya devam etti? Yanıtı okumadan bilmeceyi çözdüyseniz nasıl bir mantık yürüterek sonuca ulaştınız?
- 4- Her çocuk büyümek ve yetişkin olarak algılanmak ister. Romanda bunu gerçekleştiren Alt Kardeşler, arkadaşlarının hangi deneyimlerini kaçırdıklarını fark ediyorlar? Sizce bir çocuğun hızlı büyümesi (boy atması, irileşmesi vb.) şans mı, değil mi? Büyümenin yan etkenlerini de hesap ederek yanıtlayın.
- 5- Alt Kardeşler'in hızlı büyümeleri evlerinde ve çevrelerinde nelere yol açıyor; ailenin yaşamı nasıl etkileniyor? Kardeşler yaşlandıkça neler hissediyorlar, alışkanlıkları nasıl değişiyor?
- 6- James T. Wrangler neden Alt Kardeşler'e TV programı öneriyor; iki insanın ölüme yaklaşmasının nesi seyirlik olabilir? Araştırmacı programcı ne demek; James T. Wrangler'ın "araştırmacılığı" ne düzeyde?
- 7- Alt Kardeşler, ruloda beliren 5. sorunun yanıtını araştırırken ilk insanlara ilişkin neler okudular? 7. bilmece için atol ve resifler konusunda neler öğrendiler?
- 8- Sulugöz Teresa'nın evine sığındıktan sonra Chris'in yaşlanma sürecinde hangi korkutucu gelişmeler oluyor? Hangi yaştan sonra yaşlılık belirtileri daha hızlı ilerliyor? Gerçek yaşamda bu süreci yakınlarında izleyenler var mı?
- 9- Alt Kardeşler, hangi anlarda babaanne ve dedelerine empati yapıyorlar; onlarla ilgili hangi yanlış değerlendirmelerinin farkına varıyorlar?

- 10- Roman boyunca Bay Chagrin hangi durumlarda Alt Kardeşler'e yardım ediyor? Yardımlara rağmen kardeşler bilmeceleri çözmek için nasıl davranmak, hangi yeteneklerini kullanmak zorunda kalıyorlar?
- 11- Yaşadıkları birkaç aylık macera Alt Kardeşler'e ne katıyor? Hangi konularda algıları farklılaşıyor?
- 12- Romanın başında Alt Kardeşler'le ilgili edindiğiniz ilk izlenim sonunda değişiyor mu? Yaşananların tümünü ve macera sürecini düşünerek yanıtlayın.
- 13- En kolay çözdüğünüz bilmece hangisi oldu? Sizce romandaki bilmeceleri çözmek, coğrafya bilgisinin dışında başka hangi yetkinlikleri gerektirdi?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Pano:** Romanda sözü edilen yerleri büyük bir dünya haritasının üstünde işaretleyin. Bu yerlere ait bilgi, fotoğraf, obje gibi ilginç unsurları haritada buldukları noktalara yerleştirin. Böylece roman aracılığıyla dünyanın belirli yerleri hakkında bilgi-belge sunan bir pano oluşturun. Panoyu birkaç hafta boyunca sınıfın uygun bir duvarında sergileyin.
- **Yarışma:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup bir başka gruba sormak üzere dünya haritasından ülkeler belirlesin. Her grubun üyeleri 3 soru sorarak diğer grubun tuttuğu ülkeyi bulmaya çalışsın. 3 yanıt hakkına rağmen doğru ülkeyi bilemeyen grup -2, bilen grup +5 puan alsın. İki tur sonunda en yüksek puanları kazanan gruplar sınıfta zafer dansı yapsın.
- **Münazara:** Öğrenciler 2 gruba ayrılınsın. Bir grup, "Her çocuk bir an önce büyümek ister, çünkü yetişkin olmak özgürlük ve mutluluktur," görüşünü; diğer grup ise, "Her çocuk bir an önce büyümek ister, oysa yaşamın en özgür ve mutlu dönemi çocukluktur," görüşünü kendi aralarında somut örnekler üzerinden tartıştıktan sonra diğerleriyle paylaşsın. Bakalım, bu münazarada hangi görüş öne çıkacak?
- **Yazma:** Herkes romandaki, "Hiç kimse ada değildir," sözünü açıklayan bir kompozisyon ya da bu sözü kullanan kısa bir öykü yazsın. Yazılanlar öykü ve kompozisyon oluşlarına göre gruplanarak 1-5 arası puanla değerlendirilsin. Her iki türde de en yüksek puanları toplayanlara sembolik ödüller verilsin.
- **Bilmece:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup romandaki bilmecelerin soruluş biçimini şablon olarak bir hayvana uyarlasın. Oluşturulan "Bu canlı hangisi?" bilmeceleri gruplara dağıtılsın. Sonuçta 8 dakika içinde doğru yanıt bulan gruplar birinci, 10 dakikada bulanlar ikinci, 10 dakikadan uzun sürede bulanlar üçüncüler olarak iç içe geçmiş üç halka oluşturularak halka dansı yapsın. Halka dansını en içteki birinci sıra yaratıcı figürlerle yönetsin.
- **Tartışma:** Romanda ilginç bir yöntemle sunulduğu için coğrafya konuları akılda kalıcı olmuş. Bu tarz bir yöntemin öğrenciler üzerindeki etkisini ve Alt Kardeşler örneğine bakarak hangi becerileri geliştirdiğini tartışın. Bu yöntemle başka hangi derslerin benzer biçimde ilgi çekici hale getirilebileceğini düşünün. Derslerin işleme biçimlerini ve yöntemleri kendi deneyimlerinizi de katarak tartışın.
- **Resimleme:** Herkes romandaki fantastik kahramanların (Mutlu Joel, Sulugöz Terasa, Gezgin Tim, Hırçın Marvin) resimlerini yapsın. Resimler "Haritada Kaybolmak Sergisi"ne yerleştirilsin.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Ülkede yaşlılarımızın yaşam koşulları, algılanma biçimleri, toplumsal ve sosyal yaşamdaki yeri üzerine bir çalışma yapın. Yaşlıların yaşam kalitesinin yükseltilmesi için yönetimlere, ailelere ve bireylere düşen görevleri saptayın. Bu görevlerden aile ve birey düzeyinde hemen yapılabileceklerin uygulanmasını teşvik edin.